

بررسی اختلالات قلبی - عروقی ناشی از مواجهه شغلی با گردوغبار ریشه لیکوریس

دکتر مسعود نقاب^۱ فاطمه اصلاحی پیشه^۲

^۱ مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، ^۲ کارشناس بهداشت حرفه‌ای، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مجله پزشکی هرمزگان سال سیزدهم شماره اول بهار ۸۸ صفحات ۲۳-۱۷

چکیده

مقدمه: مصرف خوراکی طولانی مدت ریشه گیاه لیکوریس (شیرین بیان) با برخی عوارض قلبی عروقی و سایر عوارض جسمانی همراه بوده است، در حالی که در مورد احتمال بروز این عوارض نزد کارگرانی که به اقتضای شغل خود با گردوغبار ریشه این ماده در جریان فرآوری آن در تماسند، مطالعه‌ای صورت نگرفته است. هدف از مطالعه حاضر، ارزیابی عوارض قلبی عروقی احتمالی ناشی از مواجهه استنشاقی با این ماده بود.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع مقطعی می‌باشد. کلیه کارگران در معرض تماس با گردوغبار ریشه لیکوریس که در یک واحد صنعتی در شیراز فعالیت می‌کردند، (۳۰ نفر) بعنوان گروه مواجهه یافته و همین تعداد کارگر که از نظر سنی و جنسی و اعتیاد به سیگار و دیگر متغیرهای مهم با گروه مواجهه یافته قابل مقایسه بودند، بطور تصادفی از بین کارگران یکی از کارخانجات مخابراتی شیراز بعنوان گروه مرجع انتخاب شدند. برای تمام افراد، پرسشنامه‌ای در محل تکمیل شد، فشارخون آنان اندازه‌گیری و برای انجام آزمایشات پاراکلینیکی از آنها نمونه خون گرفته شد. همچنین از کارگران الکتروکاردیوگرام و معاینات کلینیکی به عمل آمد و غلظت گردوغبار در نواحی آلوده کارخانه اندازه‌گیری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار *INSTAT* انجام گرفت.

نتایج: در حالیکه بین دو گروه از نظر متغیرهای دموگرافیک تفاوت معنی‌دار وجود نداشت، فشار خون افراد مواجهه یافته به شکل معنی‌داری در مقایسه با گروه مرجع بالاتر و پتاسیم سرم و پلاکت‌های خون آنان کمتر بود. همچنین شیوع علائمی نظیر سردرد و سرگیجه و لتارژی در گروه مواجهه یافته بشکل معنی‌داری بیشتر بود ($P < 0/05$). نتایج الکتروکاردیوگرام شواهدی دال بر وجود ضایعات قلبی نشان نداد.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که تماس استنشاقی طولانی مدت با گردوغبار ریشه لیکوریس با افزایش معنی‌دار شیوع علائمی نظیر سردرد و سرگیجه و لتارژی و همچنین ازدیاد فشارخون شریان و هیپوکالمی همراه است. هرچند که تغییرات مزبور هیچ یک به حد پاتولوژیک نمی‌رسد. علاوه بر آن نتایج مؤید این موضوع است که تماس با این ماده سبب ایجاد ترومبوسیتوپنی خفیف می‌شود.

کلیدواژه‌ها: گیاه لیکوریس (شیرین بیان) - فشارخون شریانی - هیپوکالمی - ترومبوسیتوپنی - مواجهه شغلی

نویسنده مسئول:

دکتر مسعود نقاب

مرکز تحقیقات علوم بهداشتی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

شیراز - ایران

تلفن: ۰۷۱ ۷۲۵۱۰۰۱

پست الکترونیکی:

neghabm@sums.ac.ir

دریافت مقاله: ۸۶/۴/۲۴ اصلاح نهایی: ۸۷/۵/۱۶ پذیرش مقاله: ۸۷/۷/۱۷

مقدمه:

بسیار شیرین ماده مؤثره موجود در ریشه، در تولید

انواع شیرینی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد (۱).

افراط در مصرف خوراکی ریشه گیاه به علت دارا بودن

ماده گلیسرین که اثرات قوی شبیه کورتیزون دارد، سبب

مسمومیت می‌شود. گلیسرین حجم پلاسما و مایعات خارج

سلولی را افزایش داده، سبب احتباس سدیم و دفع پتاسیم

لیکوریس (شیرین بیان) گیاه بومی جنوب اروپا،

خاورمیانه و نواحی شرقی و شمالی چین است که در

بسیاری از نقاط دنیا کشت می‌شود و ریشه آن خواص

فارما کولوژیکی فراوانی از خود نشان می‌دهد و لذا

کاربردهای متعدد دارویی دارد. علاوه بر آن به دلیل طعم